

**ASISTENȚA JUDICIARĂ. TABLOUL AVOCAȚILOR. TABLOUL AVOCAȚILOR
CU DREPT DE EXERCITARE A PROFESIEI. TABLOUL AVOCAȚILOR
STRĂINI. TABLOUL AVOCAȚILOR INCOMPATIBILI. ACTIVITĂȚI DE
CURATELĂ SPECIALĂ.**

Av.dr.Bodea Horațiu-Adrian

1. ASISTENȚA JUDICIARĂ

Art.10 din Legea profesiei de avocat sintetizează principiile de bază ale avocaturii, evidențiind legătura dintre caracterul unitar al profesiei de avocat la nivel național și principiul autonomiei și descentralizării¹.

În cel de-al treilea alineat al articolului indicat, se abordează tema asistenței judiciare, respectiv a obligației organelor profesiei – expres a consiliului baroului - de a asigura organizarea și funcționarea serviciului de asistență judiciară pe lângă fiecare judecătorie. Rezultă așadar obligația Consiliului Baroului de a asigura serviciul de asistență juridică la sediile tuturor instanțelor judecătorești din județ, nu doar la judecătorii.

Rezultă așadar importanța organizării acestei activități și prestarea acestor activități de către avocați, în virtutea rolului de garanți ai respectării drepturilor și libertăților cetățenilor. Regăsim așadar, preocuparea Statului pentru apărarea și garantarea dreptului la apărare. Importanța asistenței judiciare este relevantă și de obligația Ministerului Justiției sau a autorităților publice de a pune la dispoziție, la sediul instanțelor, cu titlu gratuit, spații necesare organizării de către barou, a acestor servicii.

Art.77 și 78 din Legea profesiei de avocat, stabilesc organizarea și atribuțiile serviciului de asistență judiciară potrivit regulamentului aprobat de consiliul baroului. Acesta este organul de control al activității, ia hotărâri și emite decizii cu privire la acest serviciu. La desemnarea unui avocat se ține cont de cererea pe care acesta o depune pentru a solicita înscrierea în registrul de asistență judiciară, avându-se în vedere și experiența și calificarea profesională a acestuia, natura și complexitatea cazului repartizat și gradul de implicare în angajamentul asumat. Conducerea serviciilor de asistență judiciară revine unui avocat definitiv, numit de consiliul baroului.

Toți avocații înscriși pe tablou cu drept de exercitare a profesiei pot opta pentru înscrierea în registrul. Există cazuri exprese de respingerea cererii avocatului în cazul aplicării unei sancțiuni disciplinare, dacă acesta este învinuit pentru săvârșirea unei infracțiuni, sau dacă

---

¹ Dan Oancea (coordonator), Legea privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat – comentarii pe articole, Ed.C.H.Beck, 2019.

a fost constatată încălcarea repetată a legii 51/1995 sau calitatea inferioară pentru activitatea de asistență juridică.

2. TABLOUL AVOCAȚILOR. TABLOUL AVOCAȚILOR CU DREPT DE EXERCITARE A PROFESIEI. TABLOUL AVOCAȚILOR STRĂINI. TABLOUL AVOCAȚILOR INCOMPATIBILI.

În vederea prestării de servicii profesionale de specialitate, are dreptul de a încheia contract de asistență juridică numai avocatul înscris pe tabloul anual al avocaților cu drept de exercitare a profesiei.

Pentru a fi membru al unui barou din Romania, orice persoană trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții imperative: are exercițiul drepturilor civile și politice, este licențiat al unei facultăți de drept cu durată stabilită de lege, nu se găsește în vreunul din cazurile de nedemnitate prevăzute de Legea 51/1995, este apt din punct de vedere medical, pentru exercitarea profesiei.

Primirea în profesie se realizează numai în baza unui examen organizat de UNBR, cel puțin anual la nivel național.

Înscrierea în tabloul avocaților definitivi și stagieri se face numai după depunerea jurământului, într-un cadru solemn, în fața consiliului baroului.

Sediul materiei Statutul profesiei de avocat

Art.44 (1) Până la data de 15 ianuarie a fiecărui an, decanul supune aprobării consiliului baroului tabloul avocaților, alcătuit potrivit anexei nr. VI.

(2) Tabloul avocaților va cuprinde: numele și prenumele avocaților definitivi și stagieri cu drept de exercitare a profesiei și sediul profesional al acestora; cabinetele asociate, societățile civile profesionale și societățile profesionale cu răspundere limitată, cu indicarea sediului acestora și a avocaților care le compun; restrângeri ale dreptului de a profesa, potrivit prevederilor Legii și prezentului statut; mențiuni privind încetarea calității de avocat, potrivit prevederilor art.26 alin.7; situațiile de întrerupere a activității profesionale a formelor de exercitare a profesiei; alte mențiuni relevante.

(3) Avocații străini vor fi menționați într-un tablou special, conform anexei nr.VIII. Separat se vor menționa formele de exercitare a profesiei din care aceștia fac parte, potrivit prevederilor art.13 alin.3 și 6 din Lege. Distinct sunt evidențiați avocații străini care provin dintr-un stat membru al Uniunii Europene sau al Spațiului Economic European, care sunt autorizați să își desfășoare activitățile profesionale sub titlul profesional corespunzător obținut într-un stat membru indicându-se și dacă aceștia desfășoară activități avocațiale cu caracter permanent pe teritoriul României și titlul profesional sub care își desfășoară activitatea.

(4) În cazul avocaților străini se va menționa dacă aceștia sunt autorizați să acorde consultanță juridică privind dreptul românesc. Tabloul va cuprinde și o mențiune distinctă a avocaților incompatibili ce se află în situațiile prevăzute de art. 24 alin.2 și 3 din Lege.

(5) Se va întocmi separat un tablou al avocaților incompatibili, alcătuit potrivit anexei nr. VII, care se verifică și se reactualizează până la data de 15 ianuarie a fiecărui an.

(6) Tabloul avocaților cu drept de exercitare a profesiei, tabloul special al avocaților străini și tabloul avocaților incompatibili se reactualizează lunar și se aduc la cunoștința tuturor membrilor baroului.

(7) Tablourile menționate la alin.6 vor fi comunicate U.N.B.R., pe cale electronică și în forma stabilită de U.N.B.R., în termen de 5 zile de la actualizare.

Art.45 Tabloul avocaților definitiv și stagieri, precum și tabloul special al avocaților străini se comunică autorităților menționate la art.24 alin.3 din Lege, cel târziu până la data de 31 ianuarie a fiecărui an.

Art.46 Refuzul înscrierii, al reînscrierii sau al menținerii în tabloul avocaților se contestă la consiliul baroului. Decizia consiliului baroului poate fi contestată la Consiliul U.N.B.R., în termen de 15 zile de la data comunicării. Contestația este suspensivă de executare.

Art.47 Înscrierea în tablou a avocaților definitiv și stagieri se face numai după depunerea jurământului prevăzut de Lege. Jurământul se depune într-un cadru solemn, în fața consiliului baroului, de către avocații nou-înscrși în barou.

(2) Înscrierea în tabloul avocaților după primirea în profesie este condiționată de depunerea declarației prevăzute la art.5 alin.1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.293/2008. Depunerea unei declarații false atrage consecințele prevăzute de lege.

Art.48 Decanul baroului va desemna avocații responsabili cu verificarea cazurilor de exercitare a activității de asistență juridică de către persoanele neînscrise în tabloul avocaților. Ori de câte ori va avea informații cu privire la persoane care exercită nelegal activități prevăzute de art.3 din Lege, consiliul baroului va sesiza autoritățile competente și va lua măsurile legale ce se impun.

Drepturile și îndatoririle avocatului

Art.28 Avocatul înscris în tabloul baroului are dreptul să asiste și să reprezinte orice persoană fizică sau juridică, în temeiul unui contract încheiat în formă scrisă, care dobândește dată certă prin înregistrarea în registrul oficial de evidență.

(2) Avocatul, precum și clientul au dreptul să renunțe la contractul de asistență juridică sau să îl modifice de comun acord, în condițiile prevăzute de statutul profesiei. Renunțarea unilaterală a clientului nu constituie cauză de exonerare pentru plata onorariului convenit, pentru serviciile avocațiale prestate, precum și pentru acoperirea cheltuielilor efectuate de avocat în interesul procesual al clientului.

Art.28 din Legea nr.51/1995 reglementează ceea ce poate fi numit drept izvorul relației încheiate între avocat și clientul său, respectiv contractul de asistență juridică, consacrand, într-o manieră generală, drepturile și obligații relative la încheierea acestuia, precum și la încetarea sa².

Înscrierea pe tabloul avocaților

În vederea prestării de servicii profesionale de specialitate, are dreptul de a încheia un contract de asistență juridică numai avocatul înscris pe tabloul anual al avocaților cu drept de exercitare a profesiei.

Pentru a fi membru al unui barou din România, orice persoană trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții imperative: are exercițiul drepturilor civile și politice, este licențiat al unei facultăți de drept cu durată stabilită de lege, nu se găsește în vreunul dintre cazurile de nedemnitate prevăzute de Legea nr.51/1995, este apt, din punct de vedere medical, pentru exercitarea profesiei (art.12 din Legea nr.51/1995).

Primirea în profesie se realizează numai în baza unui examen organizat de U.N.B.R., cel puțin anual și la nivel național, potrivit Legii nr.51/1995 și Statutului profesiei de avocat (art.17 din Legea nr.51/1995).

Înscrierea în tablou a avocaților definitivi și stagieri se face numai după depunerea jurământului prevăzut de Legea nr.51/1995. Jurământul se depune într-un cadru solemn, în fața consiliului baroului, de către avocații nou-înscriși în barou - art.47 alin.1 din Statut. Înscrierea în tabloul avocaților după primirea în profesie este condiționată de depunerea declarației prevăzute la art.5 alin.1 din O.U.G. nr.24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.293/2008. Depunerea unei declarații false atrage consecințele prevăzute de lege - art.47 alin.2 din Statut.

Tabloul avocaților cu drept de exercitare a profesiei

Până la data de 15 ianuarie a fiecărui an, decanul supune aprobării consiliului baroului tabloul avocaților, alcătuit potrivit anexei nr. VI la Statut.

Tabloul avocaților va cuprinde: numele și prenumele avocaților definitivi și stagieri cu drept de exercitare a profesiei și sediul profesional al acestora; cabinetele asociate, societățile civile profesionale și societățile profesionale cu răspundere limitată, cu indicarea sediului acestora și a avocaților care le compun; restrângeri ale dreptului de a profesa, potrivit prevederilor Legii nr.51/1995 și Statutului profesiei de avocat; mențiuni privind încetarea calității de avocat; situațiile de întrerupere a activității profesionale a formelor de exercitare a profesiei; alte mențiuni relevante - art.44 din Statut.

---

² Corelații legislative: art. 3, 12, 13, 15, 17, 28 din Legea nr. 51/1995, art. 3, 6, 8, 29, 44, 45, 47, 89-91, 93, 121, 122, 124, 133-137, 139, 140 din Statut

Până la data de 31 ianuarie, tabloul avocaților se comunică, potrivit Legii nr.51/1995, către conducerea instanțelor de judecată, a parchetelor și unităților de poliție.

Tabloul avocaților străini

Distinct de tabloul avocaților cu drept de exercitare a profesiei, este întocmit și ținut de către barou tabloul avocaților străini.

Separat se vor menționa formele de exercitare a profesiei din care aceștia fac parte, potrivit prevederilor art.13 alin.3 și 6 din Legea nr.51/1995. Distinct sunt evidențiați avocații străini care provin dintr-un stat membru al Uniunii Europene sau al Spațiului Economic European, care sunt autorizați să își desfășoare activitățile profesionale sub titlul profesional corespunzător obținut într-un stat membru, indicându-se și dacă aceștia desfășoară activități avocațiale cu caracter permanent pe teritoriul României, precum și titlul profesional sub care își desfășoară activitatea - art.44 alin.3 din Statut.

În cazul avocaților străini se va menționa dacă aceștia sunt autorizați să acorde consultanță juridică privind dreptul românesc.

Tabloul avocaților incompatibili

Pe tabloul avocaților incompatibili sunt trecuți avocații care se află într-o situație de incompatibilitate și al căror drept de exercitare a profesiei a fost suspendat.

Tabloul avocaților incompatibili cuprinde date referitoare la: numele și prenumele avocatului incompatibil; dată aprobării cererii de înscriere pe tablou; numărul deciziei consiliului baroului prin care s-a aprobat înscrierea stării de incompatibilitate; data radierii incompatibilității înscrise pe tablou; numărul deciziei emise de către consiliul baroului de ridicare a stării de incompatibilitate.

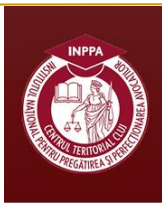
Exercitarea profesiei de avocat este incompatibilă cu: (art.27 - 32 din Statutul profesiei de avocat)

- activitatea salarizată în cadrul altor profesii decât cea de avocat; ocupațiile care lezează demnitatea și independența profesiei de avocat sau bunele moravuri;
- exercitarea nemijlocită de fapte materiale de comerț.

Incompatibilitățile³ reprezintă imposibilitatea unei persoane de a cumula exercitarea profesiei de avocat cu exercițiul concomitent al altor calități. Cazurile de incompatibilitate prevăzute de Legea nr.51/1995 reprezintă modalități de asigurare pentru avocat a independenței specifice profesiei, dar și de păstrare a demnității și prestigiului corpului profesional.

Instituirea incompatibilităților în profesia de avocat are la bază, în 2 principal, două rațiuni:

³ Tr.C. Briciu, Cl.C. Dinu, P. Pop, *Instituții judiciare, ed. 2, Ed. C.H. Beck, București, 2016*

Interesul public ce marchează profesia de avocat și care acordă acesteia o dimensiune de sobrietate și solemnitate apropiată magistraturii. Din această perspectivă trebuie să înțelegem de ce exercițiul anumitor activități, chiar dacă sunt legale și apreciate în societate (de exemplu, actele de comerț), nu sunt compatibile cu poziția de avocat. Aceasta, prin menirea pe care o are în cadrul sistemului judiciar, se apropie mai mult de statutul magistratului, cu tot corolarul de îngrădiri ce au rostul de a contura imaginea de sobrietate, intangibilitate și distanțare specifică oamenilor justiției (exercitarea magistraturii și a avocaturii dau imaginea justiției, în ansamblu);

Asigurarea independenței specifice profesiei de avocat. Exercițiul cumulativ al unor calități sau funcții este de multe ori prilejul apariției unor interese diferite de cele ale profesiei de avocat, apte să creeze, în mod rezonabil, o îndoială serioasă asupra scopului acțiunilor întreprinse de avocat (de exemplu, sfatul avocatului a fost în favoarea clientului sau în considerarea celeilalte calități sau funcții?; dacă avocatul nu avea și o altă calitate sau funcție, ar fi dat același sfat clientului său?). Incompatibilitățile se deosebesc de *interdicții*. Deși acestea din urmă se aseamănă foarte mult cu incompatibilitățile, care își au baza în asigurarea independenței avocatului, se deosebesc de ele prin faptul că, în timp ce incompatibilitățile se referă la toți avocații, interdicțiile vizează situația particulară în care se află un anumit avocat. Interdicțiile sunt limitări ale exercițiului profesiei de avocat, instituite din rațiuni ce țin de evitarea conflictului de interese, asigurarea aparenței de imparțialitate a justiției sau asigurarea unui standard ridicat în cazul anumitor prestații profesionale (de exemplu, reprezentarea sau asistarea la înalta Curte de Casație și Justiție și Curtea Constituțională).

Incompatibilitatea avocatului cu **activitatea salarizată** în cadrul altor profesii decât cea de avocat

Aceasta este incompatibilă cu exercițiul profesiei de avocat deoarece natura raporturilor de subordonare pe care le impune încheierea unui contract de muncă este contrară unuia dintre principiile fundamentale ale profesiei de avocat - independența (art.2 alin.1 din Legea nr.51/1995). Legea exceptează, în mod firesc, de la aplicarea incompatibilității activitatea salarizată desfășurată în interiorul profesiei de avocat. Așa cum am mai arătat, avocatul salarizat nu încheie un contract de muncă cu forma de exercitare a profesiei în interiorul căreia activează. Contractul de salarizare a cărui formă este prezentat la pct. 1.4 din anexa X la Statutul profesiei de avocat nu reprezintă un contract de muncă⁴.

Ocupațiile care lezează demnitatea și independența profesiei de avocat sau bunele moravuri sunt incompatibile cu exercitarea profesiei de avocat. Legea nu definește care sunt acele ocupații care ar leza demnitatea și independența profesiei de avocat sau bunele moravuri. Atunci când vorbim despre ocupații care afectează demnitatea profesiei sau bunele moravuri, sfera acestora nu se restrânge la activitățile interzise de lege. Pentru acestea nu ar fi nevoie de o prevedere legală care să interzică exercitarea lor concomitentă cu cea a profesiei de avocat. Este clar că legea are în vedere ocupații legale, dar care nu sunt în consonanță cu

⁴ Tr.C. Briciu, Instituții judiciare, p. 360, nota nr. 2

ideea de solemnitate și sobrietate pe care trebuie să o prezinte un om al justiției, precum este considerat avocatul. În ceea ce privește ocupațiile care ar leza independența profesiei de avocat, determinarea domeniului se face prin raportare la art.16, care determină în mod limitativ ocupațiile care sunt compatibile cu profesia de avocat. Prin urmare, legiuitorul nu a făcut o listă a ocupațiilor incompatibile, ci a menționat în cadrul art.16 acele activități, funcții, ocupații care sunt compatibile cu exercitarea profesiei de avocat.

Profesia de avocat este **incompatibilă** exercitarea nemijlocită a „**activităților de producție, comerț sau prestări de servicii**”⁵. Sunt incompatibile cu exercitarea profesiei de avocat, dacă legii specialului prevăd altfel:-,

- activități de producție, comerț sau prestări de servicii exercitate cu sau fără autorizație;
- calitatea de asociat într-o societate în nume colectiv, de comanditar într-o societate în comandită simplă sau în comandită pe acțiuni;
- calitatea de administrator într-o societate în comandită pe acțiuni;
- calitatea de președinte al consiliului de administrație, administrator unic, sau membru în comitetul de direcție al unei societăți pe acțiuni sau cu răspundere limitată [în sensul că „funcția de președintele consiliului de administrație al unei regiilor autonome este incompatibilă cu calitatea de avocat”⁶].

Totuși, avocatul poate fi asociat sau acționar la societățile cu răspundere limitată sau la cele pe acțiuni.

De asemenea, potrivit Statutului profesiei, avocatul poate îndeplini funcția de membru în consiliul de administrație al unei societăți pe acțiuni sau cu răspundere limitată, cu obligația de a aduce acest fapt la cunoștința decanului baroului în care își exercită profesia. Avocatul este obligat să furnizeze toate explicațiile asupra condițiilor în care el exercită funcția de membru al consiliului de administrație și să prezinte toate documentele doveditoare în acest sens, cu respectarea regulilor confidențialității. Dacă se apreciază de consiliul baroului că exercitarea funcției de membru al consiliului de administrație este sau devine incompatibilă cu demnitatea și cu regulile de conduită impuse avocaților poate, în orice moment, să solicite celui interesat să părăsească funcția pe care o ocupă. Decizia consiliului baroului se comunică, de îndată, avocatului în cauză. Încălcarea de către avocat a acestor prevederi constituie abatere disciplinară gravă.

Exercitarea profesiei de avocat este **compatibilă** numai cu:

- calitatea de deputat sau senator, consilier în consiliile locale sau județene;
- activități și funcții didactice în învățământul juridic superior;
- activitatea literară și publicistică;

⁵ Art.8 alin.2 din Legea nr.71/2011, termenul „fapte de comerț” trebuie înțeles ca „activități de producție, comerț sau prestări de servicii”.

⁶ *opinia Departamentul de studii, cercetări juridice și cooperare internațională din cadrul I.N.P.P.A., validată de către Comisia Permanentă din 2.09.2016.*

- calitatea de arbitru, mediator, conciliator sau negociator, consilier fiscal, consilier în proprietate intelectuală, consilier în proprietate industrială, traducător autorizat, administrator sau lichidator în cadrul procedurilor de reorganizare și lichidare judiciară, în condițiile legii. alte activități prevăzute de lege⁷.

Orice alte calități sau funcții, în afaracelor prevăzute în mod expres ca fiind compatibile cu profesia de avocat, intră în sfera incompatibilităților.

Art.16 a fost completat prin Legea nr. 25/2017 - „exercitarea profesiei de avocat este compatibilă cu: ...” a devenit „exercitarea profesiei de avocat este compatibilă numai cu:.. ”. Aceasta subliniază caracterul limitativ al enumerării profesiilor a căror exercitare este compatibilă cu cea de avocat, astfel că situații precum cea din cauza Mateescu c. României⁸ să nu se mai ivească în viitor.

Prin urmare, **nu sunt compatibile** cu profesia de avocat exercitarea calității de executor judecătoresc, notar public, detectiv particular, expert tehnic etc. Exercitarea profesiei de detectiv particular este incompatibilă cu exercițiul profesiei de avocat deoarece, indiferent de forma de organizare a activității de detectiv, suntem în prezența unei incompatibilități determinate de afectarea independenței avocatului. Potrivit art.3 alin.3 din Legea nr.329/2003, „în activitatea desfășurată, detectivul particular se supune legii, statutului societății specializate sau al cabinetului individual de detectivi particulari”, ceea ce este de natură a pune în discuție independența avocatului, iar absența excepțiilor, cum sunt cele prevăzute la art.16 din Legea nr.51/1995, atrage incompatibilitatea profesiei de avocat cu cea de detectiv particular.

Este evident că dispozițiile art.16 reprezintă o veritabilă excepție de la art.15 lit. b) - ocupațiile care lezează demnitatea și independența profesiei de avocat sau bunele moravuri. Art.16 joacă rolul de a indica care sunt acele ocupații al căror exercițiu nu afectează, în concepția legiuitorului, demnitatea și independența profesiei de avocat sau bunele moravuri. Dacă în legătură cu „bunele moravuri” nu au existat discuții, unele probleme le ridică identificarea acelor ocupații care ar afecta demnitatea și profesia de avocat. Nu există posibilitatea și nici nu este bine să se întocmească un nomenclator al acestora. Pentru acest motiv legiuitorul a optat pentru identificarea acelor ocupații care nu afectează demnitatea și independența profesiei de avocat. Pentru a evita însă confuzii legate de corelarea art.14 și 15 din Legea nr. 51/1995 și pentru a asigura previzibilitatea și predictibilitatea dispozițiilor legale în materie de incompatibilități, se impune precizarea neechivocă a faptului că exercitarea profesiei de avocat este incompatibilă cu exercitarea oricăror funcții sau ocupații în afară de cele expres permise de lege. În cauza Mateescu c. României, Curtea de la Strasbourg a apreciat că, în ceea ce privește exercițiul profesiei de medic, legea nu este suficient de

⁷ I. Leș, *Convergențe și ambiguități privitoare la statutul unor profesii juridice liberale*, în R.RDP nr. 3/2008.

⁸ Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Mateescu c. României a fost publicată în M.Of. nr.454 din 20 iunie 2014, în care Curtea de la Strasbourg a reținut caracterul prea general al textelor legale care stabilesc incompatibilitățile în legătură cu profesia de avocat.

previzibilă, astfel încât petentul să fi putut să prevadă în mod rezonabil că nu i se va permite să exercite simultan profesiile de medic și avocat. Or, este de dorit reglementarea mai clară, de maniera celei cuprinse în Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor (art.5 alin.1), care să indice tară echivoc că ocupațiile care nu lezează demnitatea și independența profesiei de avocat sunt acelea indicate de legiuitor ca fiind compatibile cu exercițiul acesteia (de exemplu, exercitarea profesiei de avocat este incompatibilă cu orice funcție publică sau privată, precum și cu orice ocupație, cu excepția cazurilor prevăzute de lege).

Este de observat că incompatibilitățile reținute în sarcina avocaților nu sunt absolute.

Există **excepții** de la regula generală a imposibilității cumulului oricărei calități cu exercițiul profesiei de avocat. De altfel, nici în cazul judecătorilor și procurorilor incompatibilitățile nu au un caracter absolut, fiind permis în anumite situații cumulul de activități. Legea nr.51/1995 și Statutul permit avocatului exercițiul concomitent al unor calități sau funcții pe care, în raport cu realitățile economice și sociale, le apreciază ca inofensive sau cu un grad de vulnerabilitate redus față de valorile protejate prin instituirea sistemului de incompatibilități. În unele cazuri, limitarea regulii incompatibilității decurge din potențialul redus de risc pe care îl comportă exercițiul anumitor calități sau chiar din completarea firească și onorantă pe care acestea o aduc profesiei de avocat (de exemplu, activități și funcții didactice în învățământul juridic superior, activitatea literară și publicistică). Într-o opinie, exprimată în literatura de specialitate, compatibilitatea se referă numai la exercițiul funcțiilor didactice, iar nu și la exercitarea unor funcții de conducere în cadrul instituțiilor de învățământ⁹. În alte cazuri, excepțiile de la regula incompatibilității decurg dintr-un compromis, apreciat acceptabil pentru profesia de avocat, între imaginea de serenitate și nevoia de dezvoltare profesională în domenii conexe profesiei de avocat, cum sunt cele ce implică exercitarea profesiei de mediator, consilier fiscal, consilier în proprietate intelectuală, consilier în proprietate industrială, traducător autorizat, administrator sau lichidator în cadrul procedurilor de reorganizare și lichidare judiciară.

În fine, spre deosebire de magistrați, avocații pot desfășura activități politice. Mai mult, beneficiind de avantajul înțelegerii legilor și de o capacitate de comunicare superioară altor profesii, în mod tradițional, avocații au dovedit în timp abilități incontestabile în domeniul politicii interne și externe. Tradiția avocaților politicieni s-a impus. De aici și posibilitatea firească de a permite avocatului aflat în exercițiul profesiei exercitarea concomitentă a acelor calități ce decurg în mod firesc din desfășurarea activității politice - calitatea de deputat sau senator, consilier în consiliile locale sau județene. Aici, acceptarea compatibilității este însoțită, așa cum voi arăta, de interdicția avocatului aflat în exercițiul unui mandat de deputat sau senator de a desfășura activitățile specifice profesiei de avocat în legătură cu anumite persoane sau categorii de cauze de natură a crea suspiciuni credibile de conflicte de interese sau care ar afecta imaginea politicianului.

⁹ I. Leș, Convergențe și ambiguități privitoare la statutul unor profesii juridice liberale, în RRDP nr. 3/2008, p.63.

În cazul celor care îndeplinesc calitatea de deputat sau senator, deși se prevede compatibilitatea acestor funcții cu exercitarea profesiei de avocat, este de reținut că prin lege specială (Legea nr.161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției¹⁰) sunt reglementate anumite interdicții în exercitarea profesiei de avocat. Acesta nu poate să pledeze în cauzele ce se judecă de către judecătorii sau tribunale și nici nu poate acorda asistență juridică la parchetele de pe lângă aceste instanțe. Avocatul aflat în situația arătată nu poate acorda asistență juridică învinuiților sau inculpaților și nici nu îi poate asista în instanțe în cauzele penale privind:

- infracțiunile de corupție, infracțiunile asimilate infracțiunilor de corupție, infracțiunile în legătură directă cu infracțiunile de corupție, precum și infracțiunile împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene, prevăzute în Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare;
- infracțiunile prevăzute în Legea nr.143/2000 privind prevenirea combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, cu modificările și completările ulterioare;
- infracțiunile privind traficul de persoane și infracțiunile în legătură cu traficul de persoane, prevăzute în Legea nr.678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane, cu modificările și completările ulterioare;
- infracțiunea de spălare a banilor, prevăzută în Legea nr.656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, cu modificările ulterioare;
- infracțiunile contra securității naționale, prevăzute în art.394-412 C.pen.);
- infracțiunile contra înfăptuirii justiției, prevăzute în art.266-286 C.pen.;- infracțiunile de genocid, contra umanității și de război, prevăzute în art.438-445 C.pen.

Avocatul având calitățile menționate anterior nu poate să pledeze în cauzele civile împotriva statului, autorităților sau instituțiilor publice, companiilor naționale ori societăților naționale, în care acestea sunt părți.

De asemenea, nu poate să pledeze în procese intentate statului român, în fața instanțelor internaționale.

Aceste interdicții nu se aplică în cauzele în care avocatul este parte în proces sau acordă asistență ori reprezentare soțului ori rudelor până la gradul al IV-lea inclusive întrucât interdicțiile prezentate sunt prevăzute pentru evitarea incompatibilităților privind calitatea de parlamentar, încălcarea lor atrage, pe lângă sancțiunile specifice profesiei de avocat și sancționarea demnitarului în cauză conform Legii nr.176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr.144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative¹¹.

¹⁰ Monitorul Oficial nr.279 din 21 aprilie 2003.

¹¹ Monitorul Oficial nr.621 din 2 septembrie 2010.

Spre deosebire de situația magistraților, în cazul avocaților, **aparitia** unui caz de **incompatibilitate** nu presupune renunțarea la calitatea de avocat, ci numai la exercițiul acesteia. Avocatul care, aflându-se în exercițiul profesiei, dobândește o calitate sau funcție ce îl face incompatibil cu exercițiul profesiei de avocat, își poate păstra calitatea de avocat, dar își suspendă exercițiul profesiei. Avocatul devenit incompatibil are obligația să încunoștințeze în scris consiliul baroului, solicitând trecerea sa de pe Tabloul avocaților cu drept de exercitare a profesiei pe Tabloul avocaților incompatibili. Consiliul baroului dispune din oficiu trecerea în tabloul avocaților incompatibili, dar aceasta se face numai cu ascultarea avocatului, care este convocat în acest scop prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire. Absența nejustificată a avocatului la data indicată în convocare nu împiedică însă luarea măsurii.

Atunci când situația care determină incompatibilitatea este preexistentă primirii în profesia de avocat, decizia de primire în profesia de avocat va produce efecte numai de la data încetării stării de incompatibilitate, până la încetarea stării de incompatibilitate, cel primit în profesie va fi înscris în tabloul avocaților incompatibili. În acest mod, au fost puse în acord prevederile legii cu decizia Curții Constituționale conform căreia impunerea unui termen de 2 luni pentru renunțarea la funcția exercitată anterior primirii în avocatură este neconstituțională¹².

Continuarea exercitării profesiei după intervenirea cazului de incompatibilitate constituie o gravă abatere disciplinară, ce se sancționează cu excluderea din profesie. Totodată, fapta reprezintă și exercitarea fără drept a profesiei de avocat, cu consecințele prevăzute de lege.

De asemenea, Statutul profesiei a instituit și incompatibilități în exercitarea unor funcții în cadrul profesiei de avocat, referitor la persoanele care îndeplinesc funcții în cadrul organelor de conducere ale baroului, U.N.B.R. și instituțiilor aflate sub autoritatea acesteia, Casei de Asigurări a Avocaților și filialelor acesteia nu pot participa la rezolvarea unei cereri, la luarea unei hotărâri sau decizii ori la încheierea unui act juridic prin care se produce un folos material pentru acestea, pentru soțul/soția ori pentru rudele sau afinii până la gradul al III-lea inclusiv ale acestora. De asemenea, persoanele anterior enumerate nu pot participa la rezolvarea unei cereri sau la luarea deciziilor cu privire la persoane fizice și juridice cu care au relații cu caracter patrimonial. În cazul existenței unui conflict de interese, aceste persoane sunt obligate să se abțină de la soluționarea cererii, de la participarea la luarea hotărârii sau deciziei, informând în prealabil, în acest sens, organul profesional corespunzător. Prin conflict de interese se înțelege situația în care una din persoanele enumerate, soțul/soția, rudele sau afinii acesteia până la gradul al III-lea inclusiv are/au un interes personal de natură patrimonială, care poate influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor acesteia. Încălcarea acestor reguli este calificată de Statut drept abatere disciplinară gravă.

¹² Decizia Curții Constituționale nr.297 din 22 mai 2014 – Monitorul Oficial nr.521 din 14 iulie 2014

3. ACTIVITĂȚI DE CURATELĂ SPECIALĂ

Sediul materiei specifice profesiei de avocat, se regăsește în disp.art.3 litera j din Legea profesiei de avocat.

Astfel, curatorul judiciar intervine în situațiile determinate de C.pr.civ. și C.civ., însă nu reprezintă o noutate, existând și în vechile dispoziții. Totuși există anumite elemente de noutate dintre care exemplificăm

- Curatela specială a fost extinsă și situațiilor părților cu domiciliu necunoscut, în cazul citării prin publicitate (art.167
- Serviciul de curatelă judiciară a fost încredințat avocaților, pentru a îndeplini exigențele profesionale mai bine, fiind activități specifice profesiei
- S-a statuat că serviciul curatorului este remunerat

Dispozițiile legale prevăd că desemnarea curatorului se face de către instanța care judecă procesul, dintre avocații desemnați în acest scop de către Barou, dintre avocații care au consimțit să îndeplinească această activitate. UNBR centralizează registrele barourilor și ține evidența Registrului național al avocaților care pot fi desemnați de instanțele judecătorești, în condițiile legii, în calitate de curatori speciali. Avocatul desemnat să îndeplinească serviciul de curatelă, poate refuza numirea doar în caz de conflict de interese sau pentru alte motive justificate. Refuzul nejustificat al avocatului, constituie abatere disciplinară și atrage după sine radierea sa din registru.

Un lucru e de remarcat la citarea prin publicitate, curatela judiciară îndeplinită de avocat, acesta va asigura apărările pur tehnice, fără posibilitatea de a contrazice situația de fapt propusă de partea adversă, de vreme ce avocatul curator nu poate avea un dialog cu partea ale cărei interese le reprezintă.

Poate fi numit curator special dintre avocații desemnați în acest scop de barou.

- Curatorul special prevăzut de Codul civil se numește prin încheiere, de instanța care judecă procesul
- Remunerarea provizorie a curatorului astfel numit se fixează de instanță, prin încheiere, stabilindu-se, totodată, modalitatea de plată; la cererea curatorului, odată cu încetarea calității sale, ținându-se seama de activitatea desfășurată, remunerația va putea fi majorată.

Astfel, Curatela poate fi **instituită** (art. 178 C.civ.):

- Dacă din cauza bătrâneții, a bolii sau a unei infirmități fizice, o persoană, deși capabilă, nu poate, personal, să își administreze bunurile sau să își apere interesele în condiții corespunzătoare și, din motive temeinice, nu își poate numi un reprezentant sau un administrator;
- Dacă, din cauza bolii sau din alte motive, o persoană, deși capabilă, nu poate, nici personal, nici prin reprezentant, să ia măsurile necesare în cazuri a căror rezolvare nu suferă amânare;
- Dacă o persoană, fiind obligată să lipsească vreme îndelungată de la domiciliu, nu a lăsat un mandatar sau un administrator general;

- Dacă o persoană a dispărut fără a exista informații despre ea și nu a lăsat un mandatar sau un administrator general

Instanța de tutelă poate **numi** un curator special:

- Ori de câte ori între tutore și minor se ivesc interese contrare, care nu sunt dintre cele ce trebuie să ducă la înlocuirea tutorelui (art.150 alin.1 C.civ.);
- Dacă din cauza bolii sau din alte motive tutorele este împiedicat să îndeplinească un anumit act în numele minorului pe care îl reprezintă sau ale cărui acte le încuviințează (art.150 alin.2 C.civ.);
- Pentru motive temeinice, în cadrul procedurilor succesoriale, notarul public, la cererea oricărei persoane interesate sau din oficiu, poate numi un curator special, care va fi validat ori, după caz, înlocuit de instanța de tutelă (art.150 alin.3 C.civ.);
- În cazul înlocuirii tutorelui, până la preluarea funcției de către noul tutore (art.159 C.civ.);
- În caz de nevoie, până la soluționarea cererii de punere sub interdicție judecătorească (art.167 C.civ.).

Situații în care **orice instanță** poate numi un curator special

- La cererea părții interesate, în caz de urgență, dacă persoana fizică lipsită de capacitatea de exercițiu a drepturilor civile nu are reprezentant legal (art.58 C.pr.civ.);
- Chiar din oficiu, în caz de conflict de interese între reprezentantul legal și cel reprezentat sau când o persoană juridică ori o entitate dintre cele prevăzute la art.56 alin.2, chemată să stea în judecată, nu are reprezentant (art.58 C.pr.civ.);
- Odată cu încuviințarea citării prin publicitate, instanța va numi un curator dintre avocații baroului (art.167 alin.3 C.pr.civ.);
- În cazul coparticipării procesuale, instanța poate dispune reprezentarea prin mandatar, iar dacă părțile nu își aleg un mandatar, sau nu se pun de acord cu privire la persoana acestuia, judecătorul va numi, prin încheiere, un curator special, în condițiile art.58 alin.3, care le va asigura reprezentarea reclamanților sau, după caz, a pârâților și căruii i se vor comunica actele de procedură. Măsura numirii curatorului se comunică părților, care vor suporta cheltuielile privind remunerarea acestuia (art.202 C.pr.civ.).

Instanța poate institui curatela specială prevăzută de C.pr.civ. la cererea părții interesate, la cererea părții interesate sau din oficiu (art.58 C.pr.civ.), din oficiu (art.167 și 202 C.pr.civ.).